KKU Journal for Public Health Research
Vol.15 No.4 October – December 2022

วารสารวิจัยสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ปีที่ 15 ฉบับที่ 4 เดือน ตุลาคม – ธันวาคม 2565

นิพนธ์ต้นฉบับ

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงานป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เขตอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

ภูวสิทธิ์ ภูลวรรณ[(1)], พัชราภรณ์ อินทร์พร[(2)], รัชดาภรณ์ อ่อนจงไกร[(2)], ปิยเกษ อุปโคตร[(2)], จิราภรณ์ จันทะวิชัย[(2)], ศิรินภา น้อยนาง[(2)]*

วันที่ได้รับต้นฉบับ: 21 สิงหาคม 2565
วันที่ตอบรับการตีพิมพ์: 29 ธันวาคม 2565

** ผู้รับผิดชอบบทความ*
(1) สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
(2) นักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต
(สาธารณสุขศาสตร์) คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงภาคตัดขวาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงานป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร กลุ่มตัวอย่างคือ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จำนวน 341 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างหลายขั้นตอน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา โดยการแจกแจงร้อยละ มัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และสถิติเชิงอนุมาน วิเคราะห์โดย multiple ordinal logistic regression

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการปฏิบัติงานป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา2019 (COVID-19) ในระดับมาก ร้อยละ 76.2 ผลการวิจัยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เขตอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ได้แก่ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (OR_{adj}=2.22, 95%CI=1.27-3.90) แรงจูงใจ (OR_{adj}=5.17, 95%CI=2.90-10.68) และแรงค้ำจุน (OR_{adj}=2.99, 95%CI=1.47-6.09)

ข้อเสนอแนะ ในงานวิจัย พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือน แรงจูงใจ และแรงค้ำจุน มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จึงควรเสริมสร้างและสนับสนุนในค่าตอบแทน ขวัญกำลังใจ การยกย่องเชิดชู เพื่อสร้างแรงค้ำจุนและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

คำสำคัญ: *ปัจจัยต่อการปฏิบัติงาน, อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน, โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019*

KKU Journal for Public Health Research
Vol.15 No.4 October – December 2022

วารสารวิจัยสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ปีที่ 15 ฉบับที่ 4 เดือน ตุลาคม – ธันวาคม 2565

Original Article

Factors Related to the Coronavirus 2019 (COVID-19) Prevention Practice of Village Health Volunteers in Mueang District Sakon Nakhon Province

Phoowasit Phoolawan[(1)], Patcharapron Inpron[(2)], Rachadaporn Onjongkrai[(2)], Piyaket, Aupakote[(2)], Jiraporn Jantavichai[(2)], Sirinapa Noinang[(2)]*

Received Date: August 21, 2022
Accepted Date: December 29, 2022

** Corresponding author*
(1) Health Science Program, Faculty of Science and Technology, Sakon Nakhon Rajabhat University
(2) Bachelor of Science Program Student in Public Health, Faculty of Science and Technology, Sakon Nakhon Rajabhat University

Abstract

This research was cross-sectional research. The objectives of this study were to study the prevention of coronavirus disease 2019 (COVID-19) and factors related to the prevention of coronavirus disease 2019 of villages health volunteers in Mueang district Sakon Nakhon province. The sample were 341 village health volunteers and select by multistage sampling method. Data were collect using by questionnaires. Data were analyzed by using descriptive statistics frequency distribution, percentage, median, interquartile Range, and inferential statistics analyzed by multiple ordinal logistic regression.

The results revealed that samples had high of the respondents working on the prevention of coronavirus disease 2019 (COVID-19) level were 76.2%. The factors related to the average income per months (OR_{adj}=2.22, 95%CI=1.27-3.90), motivating factors (OR_{adj}=5.17, 95%CI=2.90-10.68) and hygiene factors (OR_{adj}=2.99, 95%CI=1.47-6.09).

Recommendations: This research found that average income per months, motivating factors, and hygiene factors were related to the prevention practice of Village Health Volunteers. It should be support reward, moral support, and praise for the increase performance of village health volunteers.

***Keywords*:** *Factors Related Practice, Village Health Volunteers, Coronavirus 2019*

บทนำ

การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็นไวรัสอุบัติใหม่ที่พบว่ามีการระบาดตั้งแต่เดือนธันวาคม 2562 โดยรายงานครั้งแรกที่มณฑลหูเป่ย สาธารณรัฐประชาชนจีน การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางในหลายประเทศทั่วโลกองค์การอนามัยโลกได้ประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็นภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขระหว่างประเทศ เมื่อวันที่ 30 มกราคม 2563 และแนะนำทุกประเทศให้ เร่งรัดการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรค ข้อมูล ณ วันที่ 28 มีนาคม 2563 มีรายงานผู้ป่วยใน 196 ประเทศ 2 เขตบริหารพิเศษ 1 นครรัฐ เรือสำราญ เป็นผู้ป่วยที่ยืนยัน 597,458 ราย และเสียชีวิต 27,370 ราย (กระทรวงสาธารณสุข, 2563)

สำหรับประเทศไทย มีการตรวจพบผู้ป่วยรายแรกเป็นผู้เดินทางจากประเทศจีนในวันที่ 8 มกราคม 2563 ได้รับการตรวจยืนยันผลและแถลงสถานการณ์ในวันที่ 14 มกราคม 2563 ผู้ป่วยช่วงแรกเป็นผู้เดินทางจากพื้นที่เสี่ยง จากนั้นพบการติดเชื้อในกลุ่มนักท่องเที่ยวไทยที่นิยมไปกินดื่ม การระบาดที่เป็นกลุ่มก้อนใหญ่คือการระบาดในสนามมวยลุมพินี สนามมวยราชดำเนิน ซึ่งทำให้มีผู้ติดเชื้อจำนวนเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว จนต้องมีการประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็นโรคติดต่ออันตรายตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2563 และต่อมาเมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2563 นายกรัฐมนตรีได้ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 และวันที่ 26 มีนาคม 2563 กระทรวงสาธารณสุข มีประกาศใช้มาตรการและแนวทางดำเนินการเพื่อการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ได้กำหนดตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 1) โดยได้ออกข้อกำหนดและข้อปฏิบัติแก่ส่วนราชการ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินให้ยุติลงได้โดยเร็วและป้องกันมิให้เกิดเหตุการณ์ร้ายแรงมากขึ้น (กระทรวงสาธารณสุข, 2563)

อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) คือผู้มีบทบาทสำคัญเป็นนักรบด่านหน้าที่ทำงานใกล้ชิดกับคนในชุมชนจึงควรตระหนักถึงความสำคัญต่อการปฏิบัติงาน ควบคู่กับความปลอดภัยของประชาชน และตัวผู้ปฏิบัติงานเองจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่และสุขภาพของประชาชน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ จึงได้จัดทำข้อแนะนำสำหรับ อสม. และทีมปฏิบัติการชุมชน ในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) (สถาบันบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดแห่งชาติบรมราชชนนี กรมการแพทย์, 2563) ในการป้องกันในชุมชน คือการออกดูแล ให้ความรู้ ความเข้าใจ แนะนำประชาชน ในละแวกรับผิดชอบของตนเอง เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ไม่ให้ตื่นตระหนก อีกทั้งทำการตรวจคัดกรองประชาชนในละแวกรับผิดชอบของตนเอง ให้ครอบคลุมทุกหลังคาเรือน ได้แก่ จำแนกกลุ่มเป้าหมาย คัดกรองอาการสำคัญ ติดตามเฝ้าระวัง และรายงานผลงาน (กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, 2563) จากการศึกษาการปฏิบัติงาน อสม. ที่ปฏิบัติตามขั้นตอนของคู่มือ อสม.ที่ถูกต้องจะส่งผลให้การป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ได้ดีแต่ถ้าปฏิบัติได้ไม่ดีอาจจะส่งผลการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่ไม่ดีไปด้วย นอกจากนี้ยังมีประเด็นอื่นๆที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของ อสม. เช่น อายุการทำงาน เพศ ปัจจัยระดับการศึกษา ปัจจัยด้านความรู้ ปัจจัยด้านการมีอุปกรณ์หรือเครื่องมือ ปัจจัยด้านการอบรม ปัจจัยการรับข่าวสารและคำแนะนำ และปัจจัยการได้รับแรงสนับสนุน (ไพบูลย์ งามสกุลพิพัฒน์, 2554; วิภาพร สิทธิสาตร์ และคณะ, 2558; อติเทพ จินดา, 2560)

สำหรับพื้นที่จังหวัดสกลนคร พบผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ณ วันที่ 31 สิงหาคม 2564 พบผู้ป่วยรายใหม่ 62 คน ผู้ป่วยสะสม 6,113 คน เสียสะสม 21 คน และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนคร, 2564) โดยผู้ที่เดินทางจากพื้นที่เสี่ยงเข้ามาใน

จังหวัดสกลนคร ยังใช้มาตรการเข้มข้นในการคัดกรอง และกักตัวเพื่อสังเกตอาการ 14 วัน จึงทำให้อสม. ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร จำนวน 3,689 คน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล รวมทั้งหมด 16 แห่ง ได้มีมาตรการการป้องกันและแนวทางการปฏิบัติงานป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่เข้มข้นพื้นที่ในชุมชน เขตอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ได้แก่ เตรียมความพร้อม อสม. เคาะประตูบ้าน การคัดกรอง ประสาน ส่งต่อแจ้งเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ติดตามต่อเนื่อง 14 วัน และรายงานผล (กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, 2563)

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงานของ อสม. อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร โดยศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงานของอสม. ได้แก่ เพศ ประสบการณ์ทำงาน ปัจจัยระดับการศึกษา ปัจจัยด้านความรู้ ปัจจัยด้านการมีอุปกรณ์หรือเครื่องมือ ปัจจัยด้านการอบรม ปัจจัยการรับข่าวสารและคำแนะนำ และ ปัจจัยการได้รับแรงสนับสนุน เพื่อที่จะเอาข้อมูลมาใช้พัฒนาศักยภาพของ อสม.ในชุมชน ให้ปฏิบัติงานและการควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ได้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1) เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของอสม.ในชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงานป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของอสม. ในชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

วิธีดำเนินการวิจัย

- **ประชากรและตัวอย่าง**

ประชากร คือ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ อสม. อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร จำนวน 3,689 คน (สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองสกลนคร, 2563)

กลุ่มตัวอย่าง คือ อสม. อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ปฏิบัติหน้าที่ไม่น้อยกว่า 3 เดือน ขนาดตัวอย่างคำนวณได้จากสูตร การคำนวณขนาดตัวอย่างแบบประมาณค่าสัดส่วนกรณีทราบประชากร (อรุณ จิรวัฒน์กุล, 2558) ได้จำนวน 341 คน เกณฑ์การคัดเลือกอาสาสมัครเข้าสู่โครงการ (Inclusion Criteria) ได้แก่ 1) อายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป 2) สามารถสื่อสารเข้าใจภาษาไทยได้ 3) สามารถช่วยเหลือตนเองได้ 4) มีความสมัครใจและยินดีเข้าร่วมโครงการการวิจัยในครั้งนี้ เกณฑ์การคัดอาสาสมัครออกจากโครงการ ได้แก่ 1) ถูกถอดถอนรายชื่อออกจากการเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข 2) มีภาวะเจ็บป่วยกะทันหันหรือเสียชีวิต 3) เป็นผู้ที่ได้รับวินิจฉัยว่ามีการติดเชื้อโควิด-19 (COVID-19) และผู้ที่สัมผัสใกล้ชิดเสี่ยงสูงกับผู้ป่วยติดเชื้อโควิด-19 (COVID-19) ในช่วงเวลาที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล

- **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ**

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในการปฏิบัติงานป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในชุมชน ประกอบ 5 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ประสบการณ์ทำงานเป็น อสม. ระดับการศึกษา อาชีพ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนการปฏิบัติงานของอสม. ซึ่งประกอบด้วย ความเพียงพอของอุปกรณ์หรือเครื่องมือ การเคยได้ฝึกอบรมด้านวิชาการ/ความรู้ และทักษะในการปฏิบัติงานการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัส การได้รับข้อมูลข่าวสารและคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข เป็นแบบเลือกตอบ และแบบเติมคำสั้นๆ ในช่องว่าง (Short answer) ข้อคำถามให้ผู้ตอบเลือกเป็นลักษณะคำถามมีทั้งปลายเปิดและปลายปิด

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยแรงจูงใจและปัจจัยค้ำจุนการปฏิบัติงานของอสม. ข้อคำถามเป็นลักษณะปลายปิด ให้ผู้ตอบเลือกคำตอบ จำนวน 14 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นข้อคำถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

(Rating Scale) คะแนนอยู่ในช่วง 14–70 คะแนน แบ่งคะแนน 14–33 หมายถึง ปัจจัยแรงจูงใจและปัจจัยค้ำจุนระดับน้อย 34–51 หมายถึง ปัจจัยแรงจูงใจและปัจจัยค้ำจุนระดับปานกลาง และ 52–70 หมายถึง ปัจจัยแรงจูงใจและปัจจัยค้ำจุนระดับมาก

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) 11 ข้อ ประกอบด้วยข้อตอบใช่ จำนวน 7 ข้อ เป็นข้อที่ 1, 2, 5, 6, 7, 8, 10 ข้อตอบไม่ใช่ จำนวน 4 ข้อ เป็นข้อที่ 3, 4, 9, 11 ลักษณะของแบบสอบถามให้ผู้ตอบเลือกคำตอบใช่/ไม่ใช่ โดยตอบถูก ได้ 1 คะแนน ตอบผิด ได้ 0 คะแนน คะแนนจะอยู่ในช่วง 0–11 คะแนน แบ่งคะแนน 0–6 คะแนน หมายถึง ความรู้ในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ระดับน้อย 7–8 คะแนน หมายถึง ความรู้ในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ระดับปานกลาง และ 9–11 คะแนน หมายถึง ความรู้ในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ระดับมาก

ส่วนที่ 5 การประเมินตนเองเกี่ยวกับการปฏิบัติงานป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และการปฏิบัติงานในการบริการฉีดวัคซีนป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในชุมชนของ อสม. จำนวน 20 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นข้อคำถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) คะแนนอยู่ในช่วง 20–100 คะแนน แบ่งคะแนน 20–46 หมายถึง การปฏิบัติงานป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ระดับน้อย 47–73 หมายถึง การปฏิบัติงานป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ระดับปานกลาง และ 74–100 หมายถึง การปฏิบัติงานป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ระดับมาก

- **การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย**

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ผ่านขั้นตอนการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน พบว่าค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (IOC) มากกว่าเท่ากับ 0.8 และค่าความเที่ยงของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบไปด้วย 2 ส่วน 1) แบบสอบถามความรู้ใช้ KR-20 สูตรของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.71 และ 2) เครื่องมือของแบบสอบถามด้าน การได้รับแรงสนับสนุน แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน แรงค้ำจุนในการปฏิบัติงาน และการปฏิบัติงานป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา2019 (COVID-19) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ของแอลฟา (alpha-coefficient) ของครอนบาค ได้ค่ามีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.841, 0.892, 0.857 และ 0.960 ซึ่งผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่คล้ายกันจำนวน 30 คน

- **การเก็บรวบรวมข้อมูล**

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมในช่วงตุลาคม-พฤศจิกายน 2564 โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) ดำเนินการเก็บข้อมูลรวบรวม ดังนี้

1) ผู้วิจัยดำเนินการขอจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

2) ทำหนังสือแจ้งและประสานงานกับแต่ละโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล พร้อมทั้งนัดวัน เวลา เพื่อทำแบบสอบถาม ตามความสมัครใจของผู้เข้าร่วมวิจัย

3) ผู้วิจัยชี้แจงเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการศึกษาการเก็บรวบรวมข้อมูลแก่ อสม. และเชิญชวนเข้าร่วมวิจัย หาก อสม.ท่านใดยินดีเข้าร่วมการวิจัยผู้วิจัยส่งมอบหนังสือยินยอมตนให้ทำการวิจัยและแบบสอบถามให้แก่ผู้เข้าร่วมวิจัย สำหรับผู้ที่ยินยอมเข้าร่วมวิจัยทางผู้วิจัยจะทำการรวมรวบแบบสอบถามคืนให้ผู้วิจัยในระยะเวลา 15 วัน

- **การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง**

งานวิจัยนี้ผ่านการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เลขใบรับรอง หมายเลขสำคัญของโครงการ HE 64-154

- **การวิเคราะห์ข้อมูล**

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ใช้สถิติเชิงพรรณนา โดยใช้การแจกแจกร้อยละ มัธยฐาน และค่า

พิสัยระหว่างควอไทล์ในการอธิบายคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง และสถิติเชิงอนุมาน ทำการวิเคราะห์ 2 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์ความสัมพันธ์อย่างหยาบเป็นรายคู่ โดย Simple Ordinal Logistic Regression ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และคัดเลือกตัวแปรที่มีค่า p-value<0.20 เข้าสู่การวิเคราะห์ในลำดับถัดไป ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์โดย Multiple Ordinal logistic regression ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 นำเสนอค่า Adjusted Odds Ratio, 95% CI, p-value

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไป

อสม. จำนวน 341 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 76 มีอายุอยู่ในช่วง 46-60 ปี ร้อยละ 57.5 มีประสบการณ์การทำงาน อสม. อยู่ในช่วง 10 ปีขึ้นไป ร้อยละ 48.1 มีระดับการศึกษาประถมศึกษา ร้อยละ 37.5 มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 45.5 และมีอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 49.3 ดังตารางที่ 1

2. ปัจจัยสนับสนุนการปฏิบัติงานของ อสม.

ปัจจัยสนับสนุนการปฏิบัติงานของอสม. จำนวน 341 คน ส่วนใหญ่มีอุปกรณ์หรือเครื่องมือได้แก่ เครื่องวัดอุณหภูมิ เจลแอลกอฮอล์ Face shield (หน้ากากคุมหน้า) ถุงมือ หน้ากากอนามัย เพียงพอต่อการปฏิบัติงานป้องกันโรค COVID-19 ในชุมชน ร้อยละ 77.1 เคยได้รับการฝึกอบรมด้านวิชาการ/ความรู้ และทักษะในการปฏิบัติงานการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) จากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ร้อยละ74.5 โดยมีจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรม 3 อันดับ ได้แก่ อันดับที่ 1 จำนวน 1-2 ครั้ง ร้อยละ 55.7 รองลงมาอันดับที่ 2 จำนวน 3-4 ครั้ง ร้อยละ 14.7 และอันดับที่ 3 จำนวน 5-6 ครั้ง ร้อยละ 4.1 และส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารและคำแนะนำด้านการป้องกันโรค COVID-19 ได้แก่ จากช่องทางเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ช่องทางสื่อทีวี ช่องทางสื่อวิทยุ ช่องทางสื่อออนไลน์ เช่น Facebook line Google ร้อยละ 99.1 (ตารางที่ 2)

3. ปัจจัยแรงจูงใจและแรงค้ำจุนการปฏิบัติงานของ อสม.

ผลการศึกษาระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอสม. พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานมาก ร้อยละ 78.0 รองลงมาคือระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานปานกลาง ร้อยละ 20.8 และมีระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานน้อย ร้อยละ 1.2 ผลการศึกษาระดับค้ำจุนใจในการปฏิบัติงานของอสม. พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับแรงค้ำจุนในการปฏิบัติงานมาก ร้อยละ 85.9 รองลงมาคือระดับแรงค้ำจุนในการปฏิบัติงานปานกลาง ร้อยละ 13.2 และมีระดับแรงค้ำจุนในการปฏิบัติงานน้อย ร้อยละ 0.9 (ตารางที่ 3)

4. ความรู้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

ความรู้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของอสม. ส่วนใหญ่มีระดับความรู้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) มาก ร้อยละ 71.0 รองลงมาคือระดับความรู้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ปานกลาง ร้อยละ 27.9 และมีระดับความรู้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) น้อย ร้อยละ 1.1 (ตารางที่ 4)

5. การปฏิบัติงานป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

การปฏิบัติงานป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของ อสม. ส่วนใหญ่มีระดับการปฏิบัติงานมาก ร้อยละ 76.2 รองลงมาคือระดับการปฏิบัติงานปานกลาง ร้อยละ 20 และมีระดับการปฏิบัติงานน้อย ร้อยละ 3.8 (ดังตารางที่ 5) โดยพบการปฏิบัติงานมากที่สุด 3 อับดับแรก ได้แก่ อันดับที่ 1 คือ เป็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันตนเอง ร้อยละ 85.2 รองมาอันดับที่ 2 มีการประสานความร่วมมือกับผู้นำชุมชนและบุคคลในครอบครัวเพื่อดูแลช่วยเหลือ เฝ้าระวัง และป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และมีการเคาะประตูบ้านให้ความรู้แก่ประชาชน และสำรวจกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปที่มีโรคประจำตัว 7 โรค และบุคคลที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ร้อยละ 82.1 และอันดับที่ 3 มีการแจ้งเจ้าหน้าที่บุคลากรทางสาธารณสุข

เมื่อเกิดสิ่งผิดปกติที่อาจเสี่ยงต่อการเกิดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในชุมชน และมีการเตรียมความพร้อมตน ทบทวนแนวทางการเฝ้าระวัง ป้องกันควบคุมโรค และบทบาทของ อสม.ในการฉีดวัคซีน ร้อยละ 81.8 ส่วนการปฏิบัติงานน้อยที่สุด 3 อับดับแรก ได้แก่ อันดับที่ 1 คือ มีการสังเกตอาการเบื้องต้นของกลุ่มเสี่ยงในชุมชน เมื่อพบผู้มีไข้มากกว่า 37.5 องศาเซลเซียส ไอ จาม มีน้ำมูก เจ็บคอ หรือมีอาการหายใจลำบาก จมูกไม่ได้กลิ่น ลิ้นไม่ได้รับรส มีประวัติสัมผัสใกล้ชิดหรือใช้อุปกรณ์ร่วมกับผู้ติดเชื้อ หรือผู้ที่สงสัยว่าจะติดเชื้อให้ส่งปรึกษาเจ้าหน้าที่สาธารณสุข รพ.สต. หรือโรงพยาบาลในพื้นที่ ร้อยละ 11.8 รองมาอันดับที่ 2 มีการติดตามต่อเนื่อง 14 วัน หรือเยี่ยมยามถามไถ่ ทุก 1-2 วัน ตามความเหมาะสม ร้อยละ 11.2 และอันดับที่ 3 มีการลงทะเบียนกลุ่มเป้าหมาย โดยแนะนำการลงทะเบียนผ่าน @ Line “หมอพร้อม”/ลงทะเบียนผ่านแอปพลิเคชั่น “SMART อสม.”/ลงทะเบียนผ่านเอกสารของรพ.สต.หรือหน่วยบริการสุขภาพ ร้อยละ 10.9

6. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงานป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของ อสม.

ขั้นที่ 1 ทำการวิเคราะห์อย่างหยาบ พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ความเพียงพอของอุปกรณ์ การได้รับการฝึกอบรม การได้รับข้อมูลข่าวสาร แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน แรงค้ำจุนในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงานป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา2019 (COVID-19) ของอสม.

ขั้นที่ 2 ทำการวิเคราะห์โดยควบคุมตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของอสม. พบ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (OR_{adj}=2.22, 95%CI: 1.27-3.90) แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน (OR_{adj}=5.17, 95%CI: 2.90-10.68) แรงค้ำจุนในการปฏิบัติงาน (OR_{adj}=2.99, 95%CI: 1.47-6.09) มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงานป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของอสม. เมื่อควบคุมตัวแปรที่มีอิทธิพล (ตารางที่ 6)

บทสรุปและอภิปรายผล

ผลจากการศึกษาการปฏิบัติงานป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของ อสม. เขตอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร พบว่า ระดับการปฏิบัติงานป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 76.2 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสรวุฒิ เอี่ยมนุ้ย (2564) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาท อสม. ในการเฝ้าระวังและป้องกันโรคโควิด-19 อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย พบมีการปฏิบัติตามบทบาทอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 85.7 เช่นเดียวกับผลงานวิจัยของกิตติพร เนาว์สุวรรณ และคณะ (2563) สามารถอธิบายได้ว่า อสม. เป็นผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับงานป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โดยตรง ซึ่งได้รับข้อมูลข่าวสาร การฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และได้ในจังหวัดสกลนครได้กำหนดบทบาทของอสม. ได้แก่ เตรียมความพร้อม อสม.เคาะประตูบ้าน การคัดกรอง ประสาน ส่งต่อแจ้งเจ้าหน้าที่สาธารณสุข สอดคล้องกับนโยบายกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งทำให้อสม. มีการรับรู้ถึงบทบาทหน้าที่ของตนเอง ประกอบกับความมั่นใจจากได้รับข้อมูลข่าวสาร การฝึกปฏิบัติและปฏิบัติงานกับเจ้าหน้าที่อยู่สม่ำเสมอจึงทำให้ ระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับที่สูง

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงานของอสม. เขตอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของไพบูลย์ งามสกุลพิพัฒน์ (2554) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี พบว่า รายได้มีความสัมพันธ์กับระดับการปฏิบัติงานของอสม. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เนื่องจากรายได้เป็นสิ่งที่สำคัญในการดำรงชีวิตในปัจจุบันอสม.จะมีอาชีพหลักในการประกอบอาชีพ เพื่อเลี้ยงดูครอบครัว ก่อนที่จะมาปฏิบัติงานอสม.ที่ได้รับมอบหมาย ส่งผลให้อสม.ที่มีรายต่ำจะต้องทุ่มเทเวลาให้ทำงานหลักเพื่อหารายได้เลี้ยงดูครอบครัว ทำให้ใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการทำงานในอาชีพหลักจึงไม่มีเวลาในการพัฒนาตนเองและการทุ่มเทกับงานอสม.มากนัก ส่งผลทำให้คนที่มี

รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท มีระดับการปฏิบัติงานที่น้อยกว่าคนที่มีรายได้มากกว่าเท่ากับ 5,000 บาท

แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน พบว่า มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงานของอสม. เขตอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สรวุฒิ เอี่ยมนุ้ย (2564) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทอสม. ในการเฝ้าระวังและป้องกันโรคโควิด-19 อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย พบมีผลทางบวกต่อการปฏิบัติงานตามบทบาท อสม. และสอดคล้องกับงานวิจัยของยุทธนา แยบคาย (2560) ที่พบว่าแรงจูงใจในการปฏิบัติงานมีผลต่อการปฏิบัติงานตามสมรรถนะของ อสม. สามารถอธิบายได้ว่า เนื่องจาก แรงจูงใจในการปฏิบัติงานเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้บุคคลมีความต้องการในการปฏิบัติงาน ทุ่มเทปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย อย่างสุดความสามารถ (Griffin, 2013) ดังนั้นอสม.ที่มีระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่มากจะมีระดับการปฏิบัติงานที่มาก สอดคล้องกับงานวิจัยครั้งนี้ที่พบว่า อสม.ที่มีระดับแรงจูงใจระดับมากมีโอกาสในการปฏิบัติงานป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่ระดับมาก เป็น 5.17 เท่าของอสม.ที่มีระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่น้อย-ปานกลาง

แรงค้ำจุนในการปฏิบัติงาน พบว่า มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงานของอสม. เขตอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของปรางค์ จักรไชย และคณะ (2560) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของอสม. ในทีมหมอครอบครัว จังหวัดปทุมธานี พบว่าปัจจัยค้ำจุนในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติงานของอสม.ในทีม และงานวิจัยของสิทธ์ชัย ชูจีน (2554) ได้ศึกษาแรงจูงใจในการทำหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน พบว่า แรงค้ำจุนในการปฏิบัติงานมีผลต่อการปฏิบัติงานของอสม.สามารถอธิบายได้ว่า ปัจจัยค้ำจุนเป็นปัจจัยสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจในการทำงาน ทั้งนี้หากบุคคลไม่ได้รับการตอบสนองปัจจัยนี้แล้ว บุคคลนั้นจะไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงาน ทำให้ประสิทธิภาพการทำงานลดลงได้ ดังนั้นอสม.ที่มีปัจจัยค้ำจุนระดับที่มากจะส่งผลให้มีระดับการปฏิบัติงานที่มาก สอดคล้องกับงานวิจัยครั้งนี้ที่พบว่าอสม.ที่มีระดับแรงค้ำจุนระดับมากมีโอกาสในการปฏิบัติงานป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา2019 (COVID-19) ที่ระดับมาก เป็น 2.99 เท่าของอสม.ที่มีระดับแรงค้ำจุนระดับที่น้อย-ปานกลาง

ข้อเสนอแนะหรือการนำไปใช้ประโยชน์

จากผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยขอเสนอแนะเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าของผู้ที่สนใจและการนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์

ข้อเสนอแนะจาการวิจัย

จากการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงานป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของอสม. เขตอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการทำวิจัยดังต่อไปนี้

1) ควรส่งเสริมการสนับสนุนทางสังคมโดยมีการยกย่อง ชมเชย และเกิดกิจกรรมเสริมขวัญกำลังใจ สร้างความร่วมมือในชุมชน และได้รับการส่งเสริมด้านวัสดุ อุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

2) ควรเสริมสร้างและสนับสนุนให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอสม. มีการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องเพื่อให้อสม. ได้พัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานป้องกันและควบคุมโรคในชุมชน และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

ข้อเสนอแนะวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการเพิ่มเติมการศึกษาเป็นวิจัยเชิงคุณภาพเพิ่มเติม ตามบริบทของพื้นที่ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก และมีรายละเอียดมากขึ้นในการค้นหาปัจจัยที่ก่อให้เกิดการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในด้านอื่นๆ

2) ควรนำปัจจัยที่พบความสัมพันธ์ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ รายได้เฉลี่ยทั้งหมดต่อเดือน ความ แรงจูงใจ

และค้ำจุนในการปฏิบัติงาน มาพัฒนาโปรแกรมการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ อสม. ในการเฝ้าระวังและป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาศักยภาพอสม. ให้มีผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กิตติพร เนาว์สุวรรณ, นภชา สิงห์วีรธรรม, &นวพร ดำแสงสวัสดิ์. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความรุนแรงของโรคต่อบทบาทการดำเนินงานควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในชุมชนของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในประเทศไทย. **วารสารสถาบันบำราศนราดูร, 14**(2). 92-103.

กระทรวงสาธารณสุข. (2563). **แนวทางปฏิบัติด้านสาธารณสุข เพื่อการจัดการภาวะระบาดของโรคโควิด-19 ในข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ฉบับที่ 1.** ค้นเมื่อ 25 ตุลาคม 2564, จาก https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/file/g_other/g_other02.pdf

กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. (2563). **การจัดระบบ อสม. และภาคประชาชน สำหรับ Local quarantine และ Home quarantine.** ค้นเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2564, จาก https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/file/g_km/km08_120363.pdf

กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. (2563). **โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) สำหรับเจ้าหน้าที่ และ อสม.(นักรบเสื้อเทา ออกเคาะประตูบ้านทุกหลังคาเรือน)**. ค้นเมื่อ 21 มีนาคม 2564, จาก http://www.hss05.com/pdf/คู่มือ%20อสม.%20COVID_19.pdf

ปรางค์ จักรไชย, อภิชัย คุณีพงษ์, &วรเดช ช้างแก้ว. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในทีมหมอครอบครัว จังหวัดปทุมธานี. **วารสารพยาบาลสาธารณสุข, 31**(1), 16-28.

ไพบูลย์ งามสกุลพิพัฒน์. (2554). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านอำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี.** ค้นเมื่อ 14 พฤศจิกายน 2564, จาก https://kb.psu.ac.th/psukb/handle/2010/7892

ยุทธนา แยบคาย. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานสมรรถนะของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดสุโขทัย. **วารสารการพยาบาล การสาธารณสุขและการศึกษา, 19**(3), 145-155.

วิภาพร สิทธิสาตร์, ภูดิท เตชาติวัฒน์, นิทรา กิจธีระวุฒิวงษ์, & ศันสนีย์ เมฆรุ่งเรืองวงศ์. (2558). ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขชุมชน ในการควบคุมโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง. **วารสารวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ, 9**(1), 25-31.

สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองสกลนคร. (2563). **รายงาน อสม. อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร.** ค้นเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2564, จาก http://www.thaiphc.net/phc/phcadmin/administrator/Report/osm/tambon.php?id=4701&fbclid=IwAR3-JltD1eHI5ORlxjy4g0sL7rHB2uawlSeQbudbdVG5V-tHMEJWx1Xz6Fc

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนคร. (2564). **สถานการณ์การติดเชื้อไวรัสโควิด-19 จังหวัดสกลนคร.** ค้นเมื่อ 4 ตุลาคม 2564, จาก https://www.facebook.com/photo/?fbid=1891804884330235&set=a.184352461742161

สถาบันบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดแห่งชาติบรมราชชนนี กรมการแพทย์. (2563). **ข้อแนะนำสำหรับอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) และทีมปฏิบัติการชุมชน ในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัส COVID-19 และการดูแลช่วยเหลือ ผู้ติดบุหรี่ สุรา และยาเสพติดในชุมชน**. ค้นเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2564, จากhttps://covid19.dms.go.th/Content/Select_Landding_page?contentId=62

สิทธ์ชัย ชูจีน. (2554). **แรงจูงใจในการทำหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.

สรวุฒิ เอี่ยมนุ้ย. (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการเฝ้าระวังและป้องกันโรคโควิด-19 อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย. **วารสารสาธารณสุขและสุขภาพศึกษา, 9**(2), 75-90.

อติเทพ จินดา. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานควบคุมและป้องกันโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในจังหวัดพังงา. **วารสารวิชาการแพทย์เขต 11, 31**(3), 555-568.

อรุณ จิรวัฒน์กุล. (2558). **สถิติทางวิทยาศาสตร์สุขภาพเพื่อการวิจัย** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์.

Griffin, W., & Moorhead, G. (2013). **Organizational Behavior: Managing People and Organizations**. Boston: Cengage Learning.

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของอสม. จำแนกตามข้อมูลทั่วไป (n=341)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	82	24.0
หญิง	259	76.0
อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	2	0.6
31-45 ปี	64	18.8
46-60 ปี	196	57.5
60 ปีขึ้นไป	79	23.1
(Median=55 ปี, IQR 25=48 ปี, IQR 75=60 ปี, Min=22 ปี, Max=87 ปี)		
ประสบการณ์การทำงาน อสม.		
ต่ำกว่า 5 ปี	40	11.7
5-10 ปี	137	40.2
11 ปีขึ้นไป	164	48.1
(Median=10 ปี, IQR 25=7 ปี, IQR 75=16 ปี, Min=3 เดือน, Max=34 ปี)		
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าประถมศึกษา	8	2.3
ประถมศึกษา	128	37.5
มัธยมศึกษาตอนต้น/ปวช.	84	25.5
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวส.	102	29.9
ปริญญาตรี	7	2.1
สูงกว่าปริญญาตรี	9	2.7
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	155	45.5
5,000-7,000 บาท	129	37.8
มากกว่า 7,000 บาท	57	16.7
(Median=5,000 บาท, IQR 25=3,000 บาท, IQR 75=6,500 บาท, Min=1,000 บาท, Max=28,000 บาท)		
อาชีพ		
เกษตรกร(ทำนา ทำสวน)	168	49.3
ค้าขาย	76	22.2
รับจ้าง	66	19.4
อาชีพ		
ว่างงาน	31	9.1

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของ อสม. จำแนกตามปัจจัยสนับสนุนการปฏิบัติงานป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) (n=341)

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ความเพียงพออุปกรณ์หรือเครื่องมือในการปฏิบัติงานป้องกันโรค COVID-19 ในชุมชน		
เพียงพอ	263	77.1
ไม่เพียงพอ	78	22.9
การฝึกอบรมความรู้ และทักษะในการปฏิบัติงานการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา2019 (COVID-19)		
ไม่เคย	87	25.5
เคย	254	74.5
การได้รับข้อมูลข่าวสารและคำแนะนำด้านการป้องกันโรคCOVID-19		
ได้รับ	338	99.1
ไม่ได้รับ	3	0.9

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของอสม. จำแนกตามระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) (n=341)

ปัจจัยแรงจูงใจและแรงค้ำจุน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
แรงจูงใจ		
มาก	266	78.0
ปานกลาง	71	20.8
น้อย	4	1.2
แรงค้ำจุน		
มาก	283	85.9
ปานกลาง	45	13.2
น้อย	3	0.9

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของอสม. จำแนกตามระดับความรู้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) (n=341)

ระดับความรู้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มาก	242	71.0
ปานกลาง	95	27.9
น้อย	4	1.1

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของอสม. จำแนกตามระดับการปฏิบัติงานป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) (n=341)

ระดับการปฏิบัติงาน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
มาก	260	76.2
ปานกลาง	68	20.0
น้อย	13	3.8

ตารางที่ 6 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงานป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของอสม. (n=341)

ปัจจัย	Crude		Adjust**		p-vaule
	OR	95%CI	OR	95%CI	
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน					
ต่ำกว่า 5,000 บาท	1		1		
มากกว่าเท่ากับ 5,000 บาท	2.28	1.37-3.79	2.22	1.27-3.90	0.005*
ความเพียงพอของอุปกรณ์					
เพียงพอ	2.16	1.25-3.73	1.37	0.74-2.55	0.310
ไม่เพียงพอ	1		1		
การได้รับการฝึกอบรม					
ได้รับ	1.75	1.01-3.01	1.65	0.91-3.03	0.100
ไม่ได้รับ	1		1		
การได้รับข้อมูลข่าวสาร					
ได้รับ	4.35	0.59-32.17	2.85	0.34-23.47	0.328
ไม่ได้รับ	1		1		
แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน					
มาก	7.79	4.44-13.68	5.17	2.90-10.68	<0.001*
ปานกลาง – น้อย	1		1		
แรงค้ำจุนในการปฏิบัติงาน					
มาก	5.71	3.06-10.64	2.99	1.47-6.09	0.003*
ปานกลาง – น้อย	1		1		

*p-value<0.05

**Adjusted for all variables in table